



SYGEPLEJE
ETISK
RÅD

20 25

ÅRS
BE
RET
NING



SYGEPLEJEETISK RÅDS ÅRSBERETNING 2025

Copyright © Sygeplejeetisk Råd maj 2026. Alle rettigheder forbeholdes.

Tryk: Grafisk Trykcenter

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller
mangfoldiggørelse er kun tilladt med angivelse af kilde.



INDHOLD

Forkvindens beretning om årets gang i Sygeplejeetisk Råd 2025	4
Online medlemsmøde om det nye etiske grundlag for sygeplejersker	6
Deltagelse i ICN-kongressen i Helsinki	8
Folkemødet på Bornholm 2025	10
Nordisk Træf i Sverige	12
Høringssvar fra Sygeplejeetisk råd til ”Høring over udkast til bekendtgørelse om Organdonorregisteret m.m.”	13
Sygeplejeetisk Råds etiske stemme i faglitteraturen	14
Aktivitetskalenderen 2025	15

FORKVINDENS BERETNING OM ÅRETS GANG I SYGEPLEJEETISK RÅD 2025

Atter et år er gået i Sygeplejeetisk Råd, og hvor vi i rådet på forskellig vis har bestræbt os på at værne om og fremme sygeplejefprofessionens etiske standard.

Vi har svaret på medlemshenvendelser samt bidraget med sygeplejeetiske perspektiver i høringssvar om organdonorregistret, samt i debatindlæg og faglitteratur.

Vi har været repræsenteret på Folkemødet på Bornholm, hvor vi gik i gode dialoger med folkemødets gæster om sygeplejeetiske problemstillinger og dilemmaer. Vi var også repræsenteret på ICNs kongres, hvor vi fik debatteret sygeplejeetik med sygeplejerskekolleger nationalt såvel som internationalt. I efteråret mødtes vi traditionen tro med de andre nordiske sygeplejeetiske råd, hvor teknologiens indtog i sygeplejepraksis, og de etiske problemstillinger og dilemmaer det afføder, var til debat. Årets træf mundede ud

i en fælles udtalelse med pointen om, at teknologien kan komplementere sygepleje, men aldrig erstatte den menneskelige omsorg.

UDBREDELSE AF ETISK GRUNDLAG FOR SYGEPLEJERSKER

I året der er gået, har vi gjort en ihærdig indsats for at udbrede kendskabet til det etiske grundlag for sygeplejersker blandt andet med et virtuelt medlemsmøde, et inspirationskatalog og ved afholdelse af oplæg.

UDVIKLINGEN AF NY SYGEPLEJEETISK REFLEKSIONSMODEL

En måde at arbejde med grundlaget i praksis er også gennem refleksion. En anden særlig indsats i årets løb har derfor været udviklingen af en ny refleksionsmodel, som vi har ønsket skulle være en mere enkel model, som var

intuitivt nem at bruge uden de store forklaringer. Det skulle også være en model som lagde op til en dialektisk refleksionsproces, hvor man kunne bevæge sig rundt i modellen på kryds og tværs, og frem og tilbage – i modsætning til den mere lineære faseopdelte proces. Til sidst var det også vigtigt, at modellen havde tråde til det etiske grundlag for sygeplejersker og særligt vægtede de tre grundværdier; ansvar, tillid og omsorg. Refleksionsmodellen er færdig - og skal i 2026 ud at leve i sygeplejerskers praksis, blandt andet i form af en flipflap, som er vores bud på en enkel 3-dimensionel version.

ETISK REFLEKSION ER BETYDNINGSFULD

Etisk refleksion udgør en central del af sygepleje og sygeplejefprofessionen, fordi sygeplejerskers daglige praksis udfordres af etisk komplekse situationer og dilemmaer, hvor det kan være vanskeligt at foretage klare etiske prioriteringer. Udfordringerne kan forstærkes af tidspres og organisatoriske rammer. Samtidig kommer etiske hensyn ofte i konflikt med andre prioriteringer – herunder hensynet til kollegaer, etablerede praksisser og arbejdsgange, uskrevne normer som “sådan gør vi her” samt institutionelle hierarkier.

Etisk refleksion er desuden, som psykolog Dorte Birkmose fremhæver, et værn mod forråelse, som kan opstå af moralsk stress. Desuden bidrager etisk refleksion til at tydeliggøre, hvad der står på spil i udviklingen af sygeplejepsikis – særligt i en samtid, hvor teknologiske landvindinger af forskellig art ofte fremstår som indiskutable og selvfølgelige løsninger, også inden for sygeplejen. I denne sammenhæng forudsætter etisk refleksion en betydelig grad af mod. Modighed kan defineres som egenskaben at være villig til at udsætte sig for risiko, fare eller misbilligelse, og forstås som “ikke bange for at udsætte sig for farer, løbe en risiko eller blive udsat for misbilligelse; som har eller udviser mod” (Den Danske Ordbog, 2020). Endvidere fremhæves modighed som en af de fire kardinaldyder hos Aristoteles, der ifølge ham er nødvendige for menneskets stræben efter at udvikle sig til en god og moralsk ansvarlig udgave af sig selv (Aadland, 2019).

ALTING HAR SIN TID...

Alting har sin tid - og det har tiden i Sygeplejeetisk Råd også for Kirstine Aakerlund Rosendal, Birgitte Ehlers og jeg, som i maj 2026 takker af efter otte fantastiske år, som er det antal, det er muligt at sidde i rådet. Det har for mig personligt været et stort privilegie at være del af – og også en tillidserklæring som næstforkvinde og siden forkvinde, at sætte retning for rådet for derigennem at værne om og

sikre sygeplejefprofessionens etiske stemme og standard. Jeg har gjort mig umage for at leve op til den tillid. Et andet privilegie ved rådsdeltagelsen er de mange etisk passionerede sygeplejersker, jeg har mødt i rådet, nationalt og nordisk. Det er derfor med en stor portion ydmyghed og taknemmelighed, at jeg giver forkvindestafetten videre.



Lisbeth Aaskov Falch
forkvinde Sygeplejeetisk Råd

ONLINE MEDLEMS- MØDE OM DET NYE 'ETISKE GRUNDLAG FOR SYGEPLEJER- SKER'

I marts 2025 afholdt Sygeplejeetisk Råd medlemsmøde om det etiske grundlag for sygeplejersker. Mødet blev afholdt som webinar.

Forkvinde, Lisbeth Aaskov Falch, præsenterede baggrunden for det nye etiske grundlag for sygeplejersker, som erstatter de tidligere sygeplejeetiske retningslinjer fra 2014.

Professor i etik. PhD, Dr. Phil, Professor, Anne-Marie Søndergaard Christensen fra SDU, holdt oplæg om, hvilken rolle etiske grundlag spiller i velfærdsprofessionerne. Hun fremhævede, at professioner som sygepleje forvalter centrale etiske goder, hvilket nødvendiggør en stærk og velreflekteret professionsetik.

Webinarets afsluttende del bestod af spørgsmål til Anne-Marie Søndergaard Christensen fra mødedeltagerne, faciliteret af Lisbeth Aaskov Falch.

Oplæggene fra webinarer kan tilgås på: <https://dsr.dk/ser/medlemsmoede>

Deltagerne bidrog desuden med værdifulde idéer til, hvordan det etiske grundlag kan anvendes i praksis. Inputtene fordelte sig i tre centrale områder, hvor det etiske grundlag kan understøtte det etiske perspektiv: i Sygeplejerskers hverdag, i Sygeplejerskeuddannelsen samt i Politisk og strategisk arbejde. Disse input er efterfølgende blevet publiceret i dokumentet [INSPIRATIONSKATALOG](#) med ideer til at arbejde med Etisk grundlag for sygeplejersker, som kan tilgås på <https://dsr.dk/media/0kvdq2v4/inspirationskatalog-til-integrering-af-etisk-grundlag-for-sygeplejersker.pdf>



Professor i etik. PhD, Dr. Phil, Professor, Anne-Marie Søndergaard Christensen



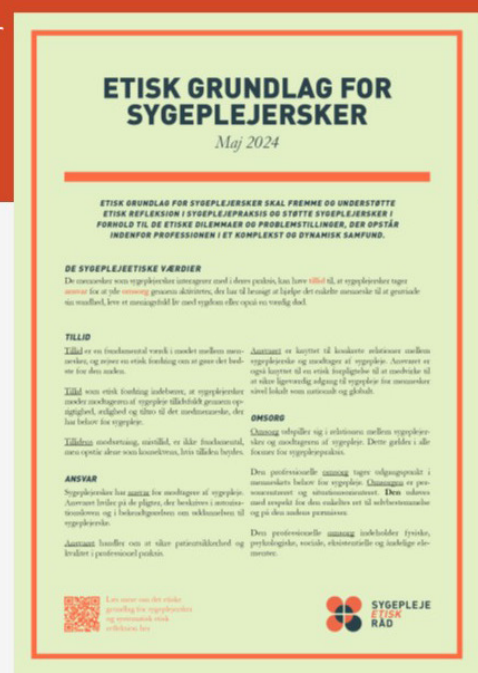
**SYGEPLEJE
ETISK
RÅD**

Hvad skal vi med et etisk grundlag for sygeplejersker?



Virtuelt medlemsmøde marts 2025

Det etiske grundlag for sygeplejersker



DELTAGELSE I ICN-KONGRESSEN I HELSINKI

Fem medlemmer fra Sygeplejeetisk Råd deltog i juni 2025 i ICN-kongressen i Helsinki, hvor global ulighed i sygeplejerskers vilkår og fordeling var et vigtigt tema. På kongressen blev der taget afsæt i WHO's rapport, State of the World's Nursing 2025, som dokumenterer voksende uligheder blandt alle sygeplejerske globalt. Rapporten viser, at selvom den samlede arbejdsstyrke vokser, er sygeplejersker fortsat ulige fordelt på verdensplan. Mange lande kæmper med en kritisk mangel på sygeplejersker.

Denne udvikling rejser betydelige etiske spørgsmål om global retfærdighed, særligt når ressourcer stærke lande aktivt rekrutterer sygeplejersker fra lande, hvor manglen allerede svækker befolkningens adgang til sundhedsydelser. Frem mod 2030 forventes denne ulighed at blive yderligere forstærket, hvilket kan true målsætningerne om universel sundhedsdækning og global sundhedssikkerhed.

Efter kongressen i Helsinki udsendte Sygeplejeetisk Råd følgende udtalelse

HVAD ER ICN?

Organisationen International Council of Nurses, ICN, samler over 130 nationale sygeplejerskeorganisationer på verdensplan. ICN's mål er at være sygeplejens talerør på verdensplan, fremme professionen og påvirke sundhedspolitik.

DSR er medlem for at øve indflydelse på professionen og sundhedspolitikken globalt samt for at opretholde og indgå i netværk med medlemsorganisationerne. DSR er repræsenteret i ICN's øverste myndighed: Council of National Representatives, CNR.

ICN:

Global ulighed i forhold til antal af sygeplejersker per indbyggere bliver større

Frem mod 2030 vil den globale ulighed i forhold til antallet af sygeplejersker per indbyggere blive større. Det kalder på etiske refleksioner i forhold til retfærdighed, når nogle lande rekrutterer sygeplejersker fra lande med endnu større sygeplejerskemangel. Dette var et af de centrale budskaber på ICNkongressen i Helsinki 2025, som Sygeplejeetisk Råd deltog i.



Lene Rosenly, Kirstine Rosendal, Birgitte Ehlers, Dorte Sørensen Tungelund og Lisbeth Aaskov Falch fra Sygeplejetisk Råd

FOLKEMØDET PÅ BORNHOLM 2025

Sygeplejeetisk Råd var aktive på Folkemødet på Bornholm den 12.-14. juni 2025.

Formålet var blandt andet at udbrede ”Etisk grundlag for sygeplejersker” og diskutere etiske dilemmaer med deltagere på mødet.

Vi mødte mange mennesker, der gerne ville drøfte etiske dilemmaer, som de enten selv havde oplevet eller stod i. Andre trak et dilemmakort fra vores etikspil og diskuterede det med hinanden og os. Gennem refleksion og perspektivering af deres dilemmaer kom vi fint omkring vores 3 grundværdier TILLID – OMSORG – ANSVAR.

Andre igen havde brug for at høre og drøfte vores nye ”Etiske grundlag for sygeplejersker”.

Vi deltog desuden i debatter, hvoraf vi her fremhæver to af mange gode. Den første er ”Til Middag Hos... Sundhedsdanmark”, hvor reformdilemmaer og fælles løsninger var på menuen, og talere som Sofie Løhde, Dorthe Boe Danbjørg og Anders Kühnau deltog.

Den anden er ”(Hvordan) kan internationalt sundhedspersonale være en del af løsningen på manglende medarbejdere?”, som så på den stigende mangel på personale i det danske sundhedsvæsen, herunder om personale fra udlandet kan være en del af løsningen.

Vi fik undervejs givende, lærerige og tillidsfulde snakke med forbigående og kendte mennesker, som havde mange sundhedsfaglige og -etiske emner på hjertet. Her vil vi fremhæve to vigtige pointer, fremsagt af Peter Mygind:

- Alle skal lære HLR (hjertelungeredning), og skal turde at handle!
- Vi skal hjælpe os selv, så vi kan hjælpe hinanden!



Debat på Folkemødet 2025



Trine Lykkegaard Sønderkær fra SER, tidligere medlem af SER, Charlotte Hald, Dorthe Boe Danbjørg, forkvinde i DSR og Lotte Marker Christensen fra SER



Lotte Marker Christensen, Trine Lykkegaard Sønderkær og tidligere medlem af SER, Charlotte Hald

NORDISK TRÆF I SVERIGE

“At tænke frit er stort, at tænke rätt er større, at tænke selv er størst.” Thomas Thorild, 1759-1808

Nordisk Træf blev i 2025 afholdt af det svenske Sygepleje-etiske Råd på historiske Sigtuna Stiftelsen, der siden 1915 har været arnested for visioner om værdier og demokrati.

Temaet var AI i sygeplejen og bæredygtighed – to højaktuelle emner, der både kan understøtte hinanden og skabe indbyrdes spændinger.

AI har på den ene side potentiale til at forbedre diagnostik og behandling samt afhjælpe konsekvenserne af personale-mangel i sundhedsvæsenet. Det kan skabe et pres om hurtig implementering i klinisk praksis. På den anden side fordrer implementering af AI grundig afprøvning og etiske overvejelser om transparens, retfærdighed og patientrettigheder. Der må tages højde for spørgsmål om integritet og datasikkerhed af hensyn til patientsikkerhed og den enkeltes autonomi og værdighed. Derudover må der rettes opmærksomhed mod risikoen for, at algoritmerne bag teknologien, der ikke nødvendigvis baserer sig på evidens, kan skabe uvidenskabelige ekkokamre.

Selvom AI allerede nu er en uundværlig del af sygeplejerskers hverdag, har patienter fortsat behov for menneskelig

kontakt i mødet med sundhedsvæsenet. Der skal være mulighed for dialog og mulighed for at stille uddybende spørgsmål. Ligeledes har sygeplejersker brug for deres faglige og menneskelige dømmekraft i mødet med patienten, samtidig med at AI utvivlsomt kan bidrage til at styrke faglige kompetencer. AI må således ses som et redskab, der kan anvendes til at supplere sygepleje og det bør sikres at det ikke anvendes til effektivisering på bekostning af menneskelig kontakt og professionalisme.

AI er ikke fejlfri. Mennesker er ikke fejlfri. Men sammen med menneskelig dømmekraft kan AI bidrage til at skabe mere sikre patientforløb og bedre udnyttelse af sundhedsvæsenets ressourcer.



Link til udtalelsen fra de
Sygeplejeetiske Råd i Norden:
Sverige, Norge, Færøerne,
Danmark og Grønland



De danske medlemmer af Sygeplejeetisk Råd på Sigtunastiftelsen i Sverige i oktober måned 2025



De deltagende medlemmer af de nordiske sygeplejeetiske råd på Sigtunastiftelsen i Sverige i oktober måned 2025

HØRINGSSVAR FRA SYGEPLEJEETISK RÅD TIL "HØRING OVER UDKAST TIL BEKENDTGØRELSE OM ORGANDONOR- REGISTERET M.M."

Den 1. juni 2025 fulgte en lovændring om samtykkemodell for organdonation til en blød model af aktivt fravalg, vedtaget af regeringen den 19. december 2024. Vi har fra Sygeplejeetisk Råd afgivet høringssvar i forbindelse med denne lovgivning, herunder har vi problematiseret, at Organdonorregisteret i sig selv kan virke forvirrende samt om alt sundhedspersonale altid bør kunne tilgå information om en given patients ønske til organdonation.

Vi har i løbet af året i Rådet selv haft en del diskussioner i forhold til forståelsen af den nye lovændring. Vi må slå fast, at Organdonorregisteret kun er et register til automatisk registrering af personer, ikke en automatisk registrering af valg. Til- eller fravalg til organdonation er fortsat den enkeltes valg og ansvar og skal fortsat aktivt registreres.

SYGEPLEJEETISK RÅDS ETISKE STEMME I FAG- LITTERATUREN

Flere tidligere og nuværende medlemmer af Sygeplejeetisk Råd har i 2025 bidraget til at fremme sygeplejerskers etiske stemme i faglitteraturen til sygeplejestuderende og sygeplejersker.

I marts 2025 udkom anden udgaven af grundbogen ETIK I SYGEPLEJEN. Lisbeth Aaskov Falch er en af redaktørerne, mens Charlotte Hald, Anne Bendix Andersen og Lisbeth Aaskov Falch har bidraget med kapitler.

Charlotte Hald har revideret sit kapitel om etik ved sygepleje til døende og uheldbredeletigt syge mennesker.

Anne Bendix Andersen har revideret sit kapitel om professionsetik og etisk refleksion. Hun har ligeledes sammen med kollegaer skrevet to nye kapitler om henholdsvis etik og sundhedsteknologi, samt etik og mennesker med akut og kritisk sygdom.

Lisbeth Aaskov Falch har revideret sit kapitel om etik i projektarbejde, samt skrevet et nyt kapitel om etik og omsorg i sygeplejepraksis.

Tidligere formand for det grønlandske sygeplejeetiske råd, Rikke Rask Bruun de Neergaard har desuden bidraget med kapitlet: "Etik og sygepleje i en grønlandsk kontekst".

Lisbeth Aaskov Falch og Anne Bendix Andersen har til lærebogen "Hospital i hjemmet 2", som udkom i maj, ligeledes skrevet kapitlet: "Når hospitalet flytter ind" om etiske perspektiver i forbindelse med pleje og behandling i borgerens hjem.



AKTIVITETS- KALENDEREN 2025

JANUAR	• Fortsat arbejde med den nye etisk refleksionsmodel, som blev påbegyndt i efteråret 2024.
FEBRUAR	• Medlemshenvendelse: Bør vi efterkomme patientens ønske om fast kost trods sundhedsfaglig viden om at hun kan dø af det?
MARTS	• Afholdelse af virtuelt medlemsmøde 21/3; Hvad skal vi med et nyt etisk grundlag for sygeplejersker? • Oplæg om etiske perspektiver i forbindelse med pleje og behandling i borgerens hjem på FS for Sygeplejersker der arbejder med Udvikling og Forskning.
APRIL	• Deltagelse på AI-symposium arrangeret Dataetisk Råd. • Præsentation af "Etisk grundlag for sygeplejersker" for undervisende sygeplejersker i kreds MIDT Kreds Midt.
MAJ	• Inspirationskatalog med ideer til at arbejde med "Etisk grundlag for sygeplejersker" publiceret på Sygeplejeetisk Råds hjemmeside. Inspirationskataloget er blevet til på baggrund af inputs fra medlemmer på virtuelt medlemsmøde i marts.
JUNI	• Deltagelse på ICN i Helsinki. • Deltagelse på Folkemødet på Bornholm.
JULI	SOMMERFERIE
AUGUST	• Høringssvar afgivet i forhold til udkast til bekendtgørelse om Organdonorregisteret m.m.
SEPTEMBER	• Deltagelse i Nordisk Træf på Sigtuna Stiftelsen i Sverige. • Præsentation af "Etisk grundlag for sygeplejersker" for FTR i Kreds Midt. • Deltagelse i åbningen af Center for Excellent Sygepleje på Sygehus Lillebælt.
OKTOBER	• Udtalelse fra de Sygeplejeetiske Råd i Norden; Sverige, Norge, Færøerne, Danmark og Grønland; Hvem har magten over udviklingen af AI i sygeplejen? • Deltagelse i VIA's semester møde hvor fokus var etik og præsentation af Etisk grundlag for sygeplejersker.
NOVEMBER	• Oplæg om etiske perspektiver i forbindelse med pleje og behandling i borgerens hjem på FS/DASYS-konference.
DECEMBER	• Ny etiske refleksionsmodel, folder og flipflap sendt til grafiker. Det hele publiceres primo 2026.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Sygeplejeetisk Råds sekretær kan
træffes på:

Tlf. 46954155 eller 31151555

E-mail: ser@dsr.dk

HJEMMESIDE

www.dsr.dk/ser eller

www.sygeplejeetiskraad.dk



**SYGEPLEJE
ETISK
RÅD**